

Výroční správa 2023

M E S T S K É L E S Y

spol. s r. o.

R U Ž O M B E R O K

J. Jančeka 34

Základné údaje o spoločnosti

Obchodné meno: ***Mestské lesy, spol. s r.o. Ružomberok***
IČO: *31 603 271*
Typ spoločnosti: *spoločnosť s ručením obmedzeným*
Dátum založenia: *22. 3. 1994*
Sídlo: *Jána Jančeka 34, 034 01 Ružomberok*
SK NACE: *02100 – Lesné hospodárstvo a ostatné služby v lesníctve*

Štatutárny zástupca: **Konateľ**
Ing. Milan Šlávka
Vojtech Macko

Dozorná rada (rok 2023):

Predseda	<i>PhDr. Mária Kramárová</i>	<i>(do 31.1.2023)</i>
	<i>Ing. arch. Marianna Medvecká</i>	<i>(od 01.2.2023)</i>
Člen	<i>Mgr. Marián Gašaj</i>	<i>(do 31.1.2023)</i>
	<i>Juraj Šrámek</i>	<i>(od 01.2.2023)</i>
Člen	<i>Ing. Jozef Halama</i>	<i>(do 31.1.2023)</i>
	<i>Ing. Vladimír Neštepňý</i>	<i>(od 01.2.2023)</i>

Úvod

Predkladáme Vám Výročnú správu spoločnosti Mestské lesy, spol. s r.o. za rok 2023, ktorá hodnotí uplynulý rok z hospodársko-prevádzkového ako aj z ekonomického a finančného hľadiska.

Spoločnosť Mestské lesy, spol. s r.o. obhospodaruje v rôznych formách lesný majetok Mesta Ružomberok od 1. 1. 1993. Spoločnosť vykonáva správcovskú činnosť na cca 6 954 ha lesných pozemkov. Na tejto ploche zabezpečuje komplexnú starostlivosť o les, pestovné aj ťažbové práce, ošetrovanie, výchovu a ochranu lesných kultúr a snaží sa vytvárať podmienky na čo najlepšie využitie mimoprodukčných funkcií lesa. Zabezpečuje údržbu a rozvoj lesnej cestnej siete, protipožiarnu starostlivosť, chov a starostlivosť o lesnú zver v zmysle príslušných zákonov.

Spoločnosť odvádza finančné prostriedky Mestu v rôznych formách - najmä vo forme nájomného, dane z nehnuteľností, dane z lesných pozemkov a podielu na zisku. Obhospodarovanie je po ekonomickej stránke ovplyvňované a limitované vysokým podielom ochranných lesov, ktoré tvoria takmer 60% našich porastov, čo je v rámci celej SR značne špecifická situácia.

Hospodárenie spoločnosti je v posledných rokoch do značnej miery ovplyvnené udalosťami z r. 2014, kedy veterná smršť Žofia na celom území Slovenska zničila a rozvrátila obrovské plochy lesných porastov a neobišla ani náš región. S jej následkami sa vyrovnávame prakticky do dnešného dňa, majú vplyv najmä na vysoké náklady v pestovnej činnosti. Hoci sú holiny a odlesnené plochy po tejto kalamite dnes už zalesnené, stále si ošetrovanie mladých lesných kultúr a snaha o zabezpečenie vzniku nových porastov vyžadujú nemalé finančné náklady. Potešiteľným faktom v posledných rokoch bol výrazný pokles tzv. náhodných (kalamitných) ťažieb. Aj vďaka prijatým opatreniam sa nám dost výrazne podarilo eliminovať vplyv podkôrneho hmyzu na ohrozené porasty. Bohužiaľ práve posledné 2 roky nás presvedčil o tom, že sa jednalo zrejme o prechodný jav. Po extrémne horúcom a suchom lete nám opäť výrazne vzrástol podiel týchto ťažieb, keď sme prakticky celú jeseň pracovali na odstránení vyschnutých jedincov z jednotlivých porastov.

Všeobecne je nutné povedať, že nepriaznivá situácia je vo všetkých regiónoch, kde prevládajú smrečiny a v nasledujúcich rokoch je výhľad ďalšieho vývoja veľmi nepriaznivý. Masívne chradnutie a postupný zánik smrekových monokultúr je problémom celej strednej Európy a treba sa s ním ako dôsledkom rozsiahlych klimatických zmien vyrovnávať a brať ho ako fakt. Samozrejme, že tomu sa musí prispôsobovať aj postup pri obnove porastov a treba si zvyknúť na to, že aj ihličnaté lesy v okolí nášho mesta budú postupne v ďalších rokoch a desaťročiach zmenené na zmiešané, príp. s prevládajúcimi listnatými drevinami. Táto obnova si bude však vyžadovať značné finančné prostriedky.

Čo sa týka pestovnej činnosti v minulom roku, objem vykonaných prác oproti predchádzajúcemu roku poklesol. Vyššie spomínaný faktor letného sucha mal vplyv na ujatnosť novovysadených sadeníc, a tak nás zvýšené náklady na dopĺňanie čerstvo zalesnených plôch čakajú aj v tomto roku.

Najvýraznejším faktom, ktorý ovplyvnil ekonomiku spoločnosti bol pokles cien dreva, ktorý prišiel po náraste v roku 2022. Malo to samozrejme vplyv na priemerné speňaženie nášho dreva. Spolu so zníženým objemom ťažieb to výrazne ovplyvnilo tržby a celú výnosovú zložku. Stále bol pomerne veľký záujem o palivové drevo, odbytové problémy nastali pri predaji guľatinových sortimentov. Najmä predaj menej kvalitných výrezov na výrobu priemyselných paliet úplne stagnoval, čo súviselo s poklesom priemyselnej výroby v celej spoločnosti.

Napriek poklesu výnosov došlo k dohode s Mestom o zvýšení nájomného o ďalších 40 000 €. Celkove možno povedať, že spoločnosť si voči Mestu splnila všetky finančné záväzky. K poklesu nákladov došlo pri opravách a údržbách lesných ciest, pomerne vysoké náklady si však vyžiadala rekonštrukcia zrubového objektu v Čutkovskej doline, ktorý bude slúžiť ako envirocentrum. Na rok 2024 sú už vyčlenené prostriedky na opravu a rekonštrukciu cestnej komunikácie na Smrekovicu.

Neoddeliteľnou súčasťou činnosti spoločnosti Mestské lesy s.r.o. je aj zabezpečenie celého spektra ekologických, rekreačno-oddychových funkcií, práce pri údržbe turistických chodníkov, starostlivosť o lesnú zver a jej prikrmovanie.

Aj v minulom roku úspešne prebiehala spolupráca s mestskými školami, škôlkami ako aj občianskymi združeniami v oblasti environmentálnej a ekologickej tematiky – akcie pri čistení lesa, besedy, prednášky, ukážky zalesňovania. Dlhoročná spolupráca s OZ Ružomberčan priniesla obnovenie zalesňovacích podujatí, ktorých sa zúčastňuje široká verejnosť. Aby bola edukačno – environmentálna činnosť ešte na vyššej úrovni, absolvovali naši dvaja zamestnanci kurz lesnej pedagogiky. Edukačnú činnosť sa budeme snažiť zo škôl preniesť priamo do terénu, v Čutkovskej doline už prebiehajú práce na príprave vyššie spomínaného malého centra lesnej pedagogiky, ktoré plánujeme otvoriť v septembri tohto roku. Poskytnutím guľatiny sa spoločnosť podieľala na obnovení turistickej útulne pod Šiprúňom na hrebeni Veľkej Fatry.

Významnú sociálnu funkciu zabezpečuje spoločnosť Mestské lesy s.r.o. nielen zamestnávaním ľudí z regiónu, ale aj možnosťou samovýroby palivového dreva pre občanov mesta za symbolickú cenu, čo v dnešnej ekonomickej situácii pomáha mnohým rodinám. Spoločnosť je etablovaná a bola aktívna aj v rámci profesijných a stavovských organizácií odvetia lesného hospodárstva v celej SR. Je jedným z najaktívnejších členov Združenia obecných lesov a jedným zo zakladateľov obchodnej spoločnosti Zolka Zvolen s.r.o., ktorá združuje obhospodarovateľov mestských lesov a prostredníctvom ktorej ponúkame časť našej produkcie dreva.

Celkove možno konštatovať, že po ekonomicky úspešnom roku 2022 prišiel rok 2023, ktorý nás znovu tak trochu vrátil na zem. Znovu sa dostavili odbytové problémy, citelný je nárast nákladov na práce v pestovnej aj ťažbovej činnosti, ako aj nárast cien materiálov.

Napriek tomu môžeme povedať, že všetky stanovené hospodárske aj finančné ciele boli splnené. Nenaplnil sa úplne plán ťažbovej činnosti, niektoré plánované ťažbové zásahy boli kvôli zvýšenému objemu podkôrnikovej kalamity odložené do budúcnosti. Aj v tomto roku bola vytvorená rezerva na pestovnú činnosť, ktorá bude na základe projektov použitá na ďalšiu výchovu mladých porastov.

Základným faktom pri hodnotení ostáva, že spoločnosť si splnila všetky finančné záväzky voči Mestu, dosiahla kladný hospodársky výsledok a vytvorili sa predpoklady pre úspešné fungovanie v ďalších obdobiach.

Stálym a prvoradým princípom pri našom hospodárení bolo a naďalej ním bude udržanie lesného majetku mesta Ružomberok v stálom ekonomickom zisku pri zachovaní zásad odborného, prírode blízkeho a trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.

Ing. Milan Šlávka
riaditeľ spoločnosti

I. Prevádzková činnosť v roku 2023***Pestovná činnosť***

	výmera (ha)	náklady (€)
Obnova lesa		
- zalesnenie umelou obnovou	23.47	62 998
- prirodzeným zmladením	5.44	
Odstraňovanie haluziny	15.87	11 932
Ochrana mladých lesných porastov		
- výžinom buriny	167.92	27 766
- proti zveri	174.11	20 417
Výchova porastov prerezávkami	46.00	14 002
Ochrana lesa		
- proti podkôrnemu hmyzu, lúpaniu zverou, ošetrenie stromov po ťažbe, hygiena porastov		1 652
Ostatné pestovné práce		
- plnenie snehových jám, oprava oplôtkov, výrub krovín, čistenie potokov a iné		2 790

Priame náklady na pestovnú činnosť za rok 2023 dosiahli výšku 141 557 €. Ide o priame náklady bez réžie. Tieto náklady sú nižšie oproti predchádzajúcemu roku o 32 174 €. Tento pokles je spôsobený menším objemom výkonov pri zalesňovaní a ošetrovaní mladých porastov, veľká časť z kalamitných plôch je už zalesnená a porasty na nej sa už javia ako zabezpečené pre ich vývoj. Na druhej strane cítime finančne markantný nárast cien materiálov a nárast cien pri pestovateľských prácach realizovaných dodávateľským spôsobom. Živnostníci a subjekty, ktoré tieto činnosti pre nás realizujú jednoducho neboli schopní a ochotní pracovať za doterajšie ceny, čo samozrejme súvisí s celkovou situáciou v celej SR.

Výkony pri zalesňovaní umelou výsadbou oproti predchádzajúcemu roku mierne klesli. Na ploche 23,47 ha prebehla výsadba 94 470 ks sadeníc. Pre zaujímavosť uvádzame aj drevinové zloženie sadeníc pri obnove mestských porastov. Buk 64%, smrek 29%, jedľa 2%, smrekovec 6%.

Aj z tohto percentuálneho zastúpenia jasne vidno snahu Programu starostlivosti o lesy o prebudovanie lesných porastov v okolí Ružomberka na iný typ lesa, na aký sme boli zvyknutí. Stále sa snažíme uplatňovať aj spôsob obnovy lesa prirodzeným zmladením. Aj vďaka nemu sa nám darí čiastočne minimalizovať finančné náklady v tejto oblasti. Súvisí to s uplatňovaním tzv. podrastového spôsobu obhospodarovania lesa, ktorý sme v praxi začali uplatňovať pred cca 20 rokmi a začína prinášať prvé výsledky. Podporou prirodzeného zmladenia znižujeme náklady na umelú obnovu lesa, hoci tomu predchádzajúci ťažbový proces v takto obhospodarovovaných porastoch, je značne finančne náročnejší. Takto vznikajúce nové porasty

sú odolnejšie, stabilnejšie a celý proces je v súlade s uplatňovaním princípov trvalo udržateľného obhospodarovania lesa, ktorý je našou prioritou.

Ďalšou položkou výrazne ovplyvňujúcou výšku nákladov na pestovnú činnosť sú náklady na odstraňovanie haluziny. Táto činnosť je pred začiatkom zalesňovania nevyhnutná, výsadba nie je možná bez úpravy plôch. Pokiaľ je to možné a rentabilné, snažíme sa časť haluziny spracovať aj na štiepku, bohužiaľ vo väčšine prípadov sú terénne a prístupové podmienky tak komplikované, že finančný efekt tohto spracovania je záporný. Preto je nutné ručné uhadzovanie a odstraňovanie haluziny. V minulom roku tu došlo k nárastu objemu výkonov, keďže značná časť plôch na zalesňovanie vznikla po obnovnej ťažbe.

Z ostatných výkonov je badateľný pokles pri ochrane mladých lesných porastov výžinom buriny a tiež pokles pri tejto ochrane proti zveri. Pokles výkonov v tejto oblasti súvisí s tým, že časť porastov vysadených po kalamite v roku 2014 je už odrastená a nevyžaduje toto ošetrovanie. Týmto opatreniam sa venuje maximálna pozornosť, ich zanedbanie by sa mohlo veľmi vypomstiť a doterajšia vynaložená námaha pri zakladaní mladých porastov by mohla vyjsť navnivoč. Mierny nárast zaznamenal výkon výchova porastov prerezávkami. Práce pri tomto výkone však bude nutné zintenzívniť aj v nasledujúcom období, keďže oproti plánu je možné pozorovať mierne zaostávanie. To však nesúvisí s financiami, ale skôr s nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily pre túto značne odbornú činnosť. Na predchádzajúcich úrovniach ostali položky iná ochrana lesa a ostatné pestovné práce. Tieto položky zahŕňajú aj ochranu proti podkôrnemu hmyzu, aj keď pri jeho súčasnom masívnom premnožení všetky opatrenia s tým súvisiace slúžia skôr na monitoring jeho početnosti. V rámci plnenia týchto opatrení však bolo založených 20 kusov klasických lapákov a 21 kusov feromónových lapačov, bola vykonaná aj ochrana proti lúpaniu zverou. Stále však platí, že najúčinnějšíou ochranou proti podkôrnemu hmyzu je rýchly zásah a odstránenie napadnutých jedincov, čo sa nám po celý rok darilo.

Čo sa týka bilancie holín, stav na začiatku roku 2023 bol 18,37 ha. Prírastok ťažbovou činnosťou v priebehu roka bol 29,84 ha, úbytok zalesňovaním 28,91 ha. Celkový zostatok k 31. XII. 2023 bol 19,30 ha. Tu je jednoznačne badateľný priaznivý trend, keďže 2 roky predtým to bolo 35,82 ha, 3 roky späť 80,33 ha a 4 roky späť dokonca 135,09 ha, čo súviselo s rozsiahlymi kalamitnými ťažbami.

Ťažbová, odvozná a manipulačná činnosť

Celková ťažba dreva vo výške 19 422 m³ (aj so samovýrobou) je oproti predchádzajúcemu roku nižšia o 685 m³. Hlavným dôvodom tohto stavu je vznik tzv. náhodných (kalamitných) ťažieb v jesenných mesiacoch a útlm tzv. úmyselných (plánovaných) ťažieb a ich presun do ďalšieho obdobia. Samozrejme, že tieto presuny musia byť v súlade so zámermi a úlohami Programu starostlivosti o lesy, ktorý tieto úlohy stanovuje na desaťročné obdobie.

Ako už bolo v úvode spomínané, priebeh naplánovaných prác bol po suchom a horúcom lete narušený presunom niektorých ťažbových skupín do porastov s cieľom likvidácie vyschnutých a lykožrútom napadnutých stromov. Percentuálny podiel takýchto náhodných (kalamitných) ťažieb tak ku koncu roka dosiahol 44% z celkového objemu ťažby. Aj vzhľadom na prevládajúce smrečiny je to však v porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami stále prijateľné číslo, ktoré sa darí udržať aj vďaka prísnyim opatreniam, ktoré sme prijali. Použitie lapákov, feromónových lapačov a podobných metód iste tiež pomohli, najúčinnjšou metódou boja proti lykožrútovi však stále zostáva rýchly, včasný a operatívny zásah proti jedincom zasiahnutým podkôrnym hmyzom. Naši lesníci po celý rok vyhľadávali a dôsledne likvidovali tzv. podkôrníkové ohniská, ktoré sú zárodkom veľkých poškodení celých porastov.

Je nutné poukázať aj na vysoký podiel samovýroby – 402 m³. Ako už v úvode bolo spomínané, táto možnosť pre obyvateľov regiónu prichystať si palivové drevo na kúrenie je určitou sociálnou službou pre týchto občanov, ceny sú tu symbolické a prihliadajú na obtiažnosť terénu. Takýmto spôsobom sa likvidujú nielen zvyšky po ťažbe, ale aj jednotlivé roztrúsené kalamitné jedince, samozrejme pod dohľadom našich lesníkov. Z dôvodu energetickej krízy tento objem výrazne narástol, taktiež narástol predaj paliva na sklade, ľudia sa chceli palivovým drevom zásobiť.

Priame náklady na ťažbu a približovanie dreva dosiahli výšku 418 435 € pri objeme 18 725 m³. Väčšina vyťaženého objemu bola odpredaná po odvoze a následnom vyzdravení a sortimentácii na manipulačno – expedičnom sklade resp. odvoznom mieste. Len minimálna časť drevnej hmoty bola odbytovaná formou predaja na pni. Išlo hlavne o odpredaj z niektorých ťažko prístupných, vysoko nákladových porastov a pracovísk resp. porastov s menej hodnotnou drevnou hmotou, najmä prebierok do 50 rokov. Všetky náklady na ťažbu a približovanie tu znáša kupujúci. Takáto forma predaja sa osvedčila najmä v mesiacoch, keď je prísun väčší a hrozilo by dlhšie skladovanie dreva na sklade a jeho znehodnotenie. Aj vzhľadom na určité zlé skúsenosti však od tejto formy predaja postupne ustupujeme.

Najviac výpovedným faktorom o náročnosti pracovísk sú priemerné náklady na ťažbu a približovanie dreva určeného na odvoz na náš expedičný sklad. Tie boli vo výške 22,35 €/m³. Oproti predchádzajúcemu roku sú vyššie o 0,21 €/m³. Za posledné 2 roky došlo k ich zvýšeniu oproti predošlým obdobiam. Je to zapríčinené vyššou náročnosťou pracovísk, keď kvôli nutnosti likvidácie ohnisk podkôrneho hmyzu bolo nutné zasahovať aj v nedostupných lokalitách s tou najvyššou terénnou náročnosťou. V prvom rade však treba spomenúť situáciu na pracovnom trhu, tlak na zvýšenie finančného ohodnotenia. Aj nároky pracovných skupín a firiem, ktoré pre nás pracujú v tomto smere stúpajú a aj v tejto oblasti sa začína prejavovať nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, čomu sa musia prispôbiť aj objednávateľia ich prác. Závažným faktorom je samozrejme zvýšenie cien PHM a materiálov.

V tejto súvislosti je nutné spomenúť problém celkovej vysokej nákladovosti ťažbových prác, ktorý u nás pretrváva už celé roky. Nedostupnosť porastov a extrémne sklony terénov a svahov, ktoré často umožňujú približovanie iba nákladnými lanovkovými systémami, sú však nemennými veličinami. Náročné technologické riešenia približovania dreva pochopiteľne celý proces značne predražujú. Túto situáciu podrobne analyzuje aj štúdia Národného lesníckeho centra, ktorá konštatuje, že prírodno-výrobné podmienky našich porastov sú extrémne a v porovnaní s podobnými subjektmi sú značným handicapom pri našom hospodárení.

Okrem spomínaných nákladov na ťažbu a približovanie sú ďalšími činnosťami prepojenými s ťažbovou činnosťou aj odvoz dreva z odvozných miest na manipulačno – expedičný sklad (množstvo 18 515 m³, celkové náklady 108 551 €, priemerné náklady 5,86 €/m³) a manipulácia dreva na tomto sklade (množstvo 18 648 m³, celkové náklady 52 660 €, priemerné náklady 2,82 €/m³). Aj keď prevádzkovanie manipulačno-expedičného skladu je z finančného hľadiska dosť náročné, je v našich podmienkach nevyhnutnosťou. Súvisí to s nemožnosťou vybudovania väčších manipulačných plôch a odvozných miest v dolinách, ktoré obhospodarujeme. Kvalitná manipulácia, sortimentácia a triedenie na spomínanom sklade prinášajú lepšie finančné zhodnotenie dreva a jeho lepšie priemerné speňaženie, ktoré nielen kompenzuje, ale aj prevyšuje zvýšené finančné náklady spojené s jeho prevádzkou.

Náklady na opravy a údržby lesných ciest a zväžnic a na budovanie technologických približovacích liniek v sume cca 39 970 € sú oproti minulému roku znížené najmä z dôvodu šetrenia v tejto oblasti, treba však povedať, že rok 2022 bol z hľadiska rozsahu týchto nákladov výnimočný. Veľkým problémom sú silné privalové dažde, keď napriek pravidelnej údržbe odvodňovacích odrážok na zväžniciach dochádza k ich poškodeniu. Celkovo však možno povedať, že lesná dopravná sieť je relatívne v dobrom stave, vyhovuje pre potreby lesnej prevádzky, priebežne sa rekonštruuje a v rámci finančných možností obnovuje a rozvíja.

Priemerné speňaženie dreva je určitým ukazovateľom obchodnej úspešnosti spoločnosti, je však ovplyvnené kvalitou dreva, jeho sortimentáciou, drevinovým zložením a vekom porastu, z ktorých pochádza. Po roku 2022, keď sa ceny dreva výrazne zvýšili sme očakávali, či sa tento trend udrží aj v roku 2023. Bohužiaľ sa tak nestalo, ceny začali znovu klesať, aj keď pre objektivitu treba povedať, že nie až celkom na úroveň rokov 2015 – 2020. Mnoho sortimentov, najmä tých menej kvalitných sa stalo opäť ťažko predajnými. Spomínaný pokles sa samozrejme negatívne prejavil aj na hospodárení spoločnosti. Priemerné speňaženie dreva z našich porastov kleslo na sumu 70,48 €/m³, čo je o 4,85 €/m³ menej ako v roku 2022.

Aj v tomto prípade však treba povedať, že rok 2022 bol z tohto hľadiska výnimočný a ťažko ho v nasledujúcich rokoch prekonáme, napriek tomu, že náklady vzrástli. Momentálne ceny dreva stagujú a nie je predpoklad na ich zvýšenie v priebehu tohto roku.

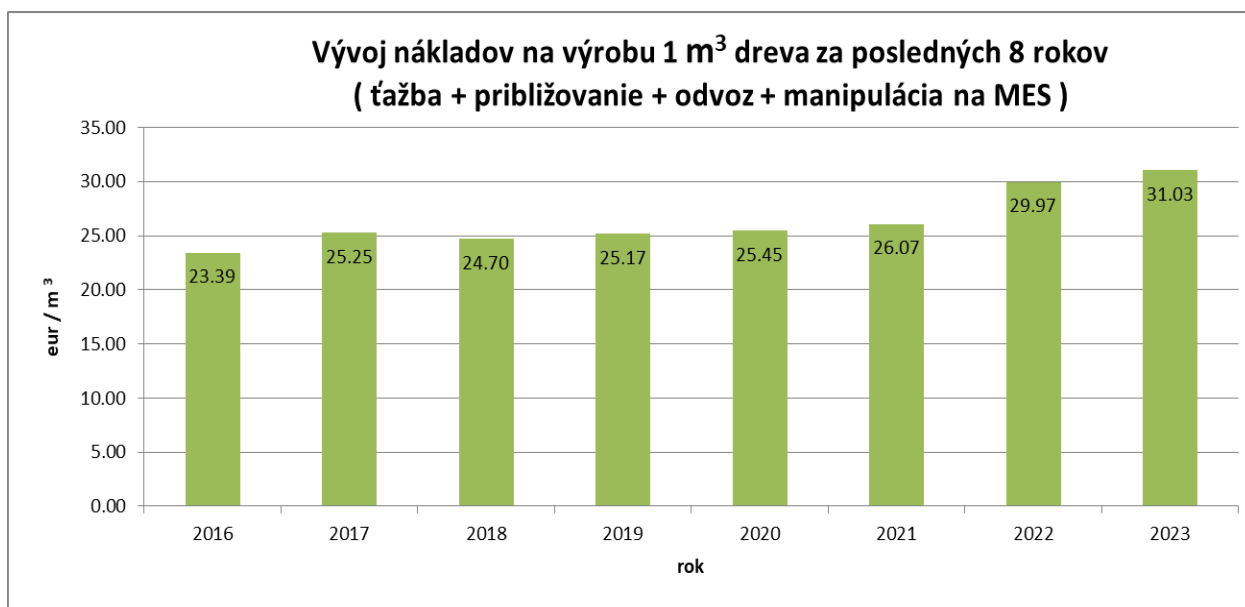
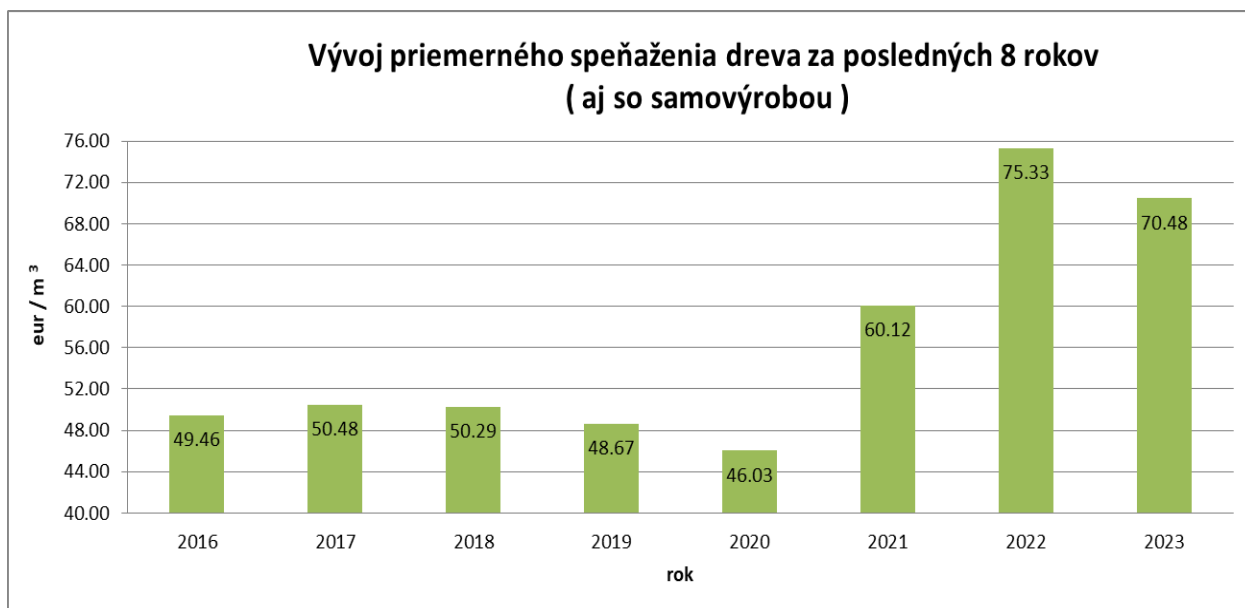

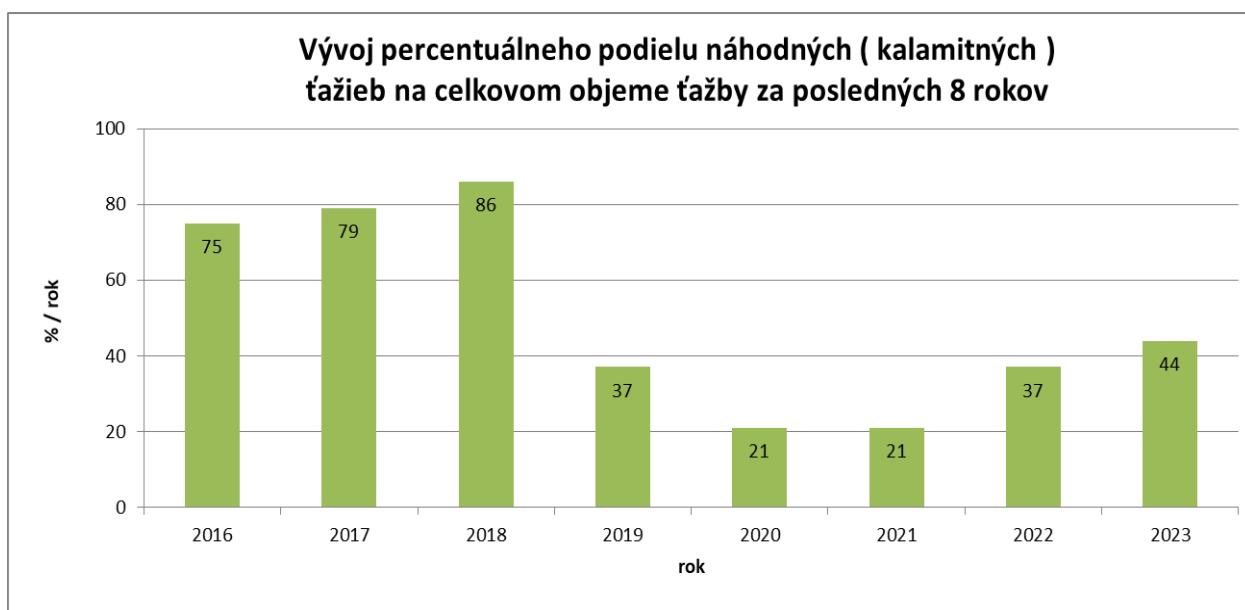
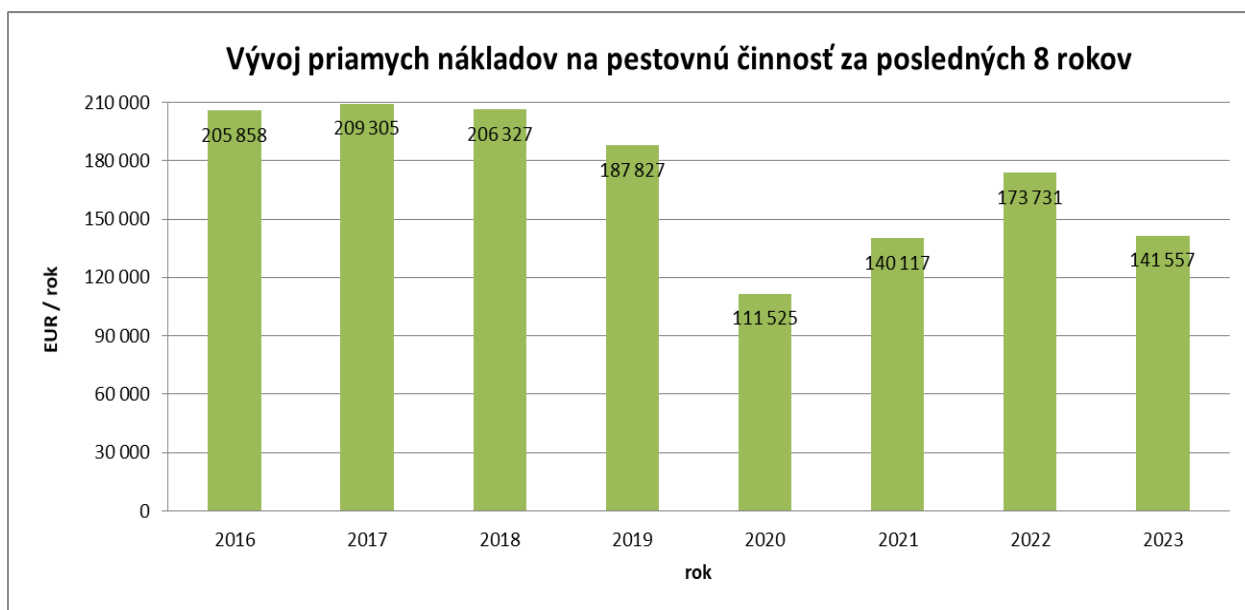
Štruktúra celkových ťažieb v roku 2023

ŤAŽBA SPOLU 19 421.97 m³	<i>Úmyselná</i> 10 897.27 m³	<i>obnovná úmyselná</i> 8 671.46 m ³ / 5.37 ha
		<i>výchovná úmyselná nad 50 rokov</i> 1 593.96 m ³ / 67.24 ha
		<i>výchovná úmyselná do 50 rokov</i> 620.90 m ³ / 28.68 ha
		<i>mimoriadna ťažba</i> 10.95 m ³ / ha
	<i>Náhodná</i> 8 524.70 m³ <i>z toho nevykonaná</i> 100.00 m³	<i>rubná náhodná</i> 7 492.10 m ³ / 12.50 ha
		<i>predrubná náhodná</i> 630.60 m ³ / ha
		<i>samovýroba</i> 402.00 m ³

Štruktúra náhodných ťažieb v roku 2023

NÁHODNÁ ŤAŽBA SPOLU 8 524.70 m³	<i>Sústredená</i> 4 875.63 m³	<i>vietor</i> 492.10 m ³ / 1.17 ha
		<i>podkôrny hmyz</i> 4 325.50 m ³ / 11.20 ha
		<i>podpňovka</i> 58.03 m ³ / 0.13 ha
	<i>rozptýlená</i> 3 649.07 m³	<i>vietor</i> 386.67 m ³
		<i>podkôrny hmyz</i> 2 799.77 m ³
		<i>podpňovka</i> 60.63 m ³
		<i>samovýroba</i> 402.00 m ³

II. Ekonomika

		VÝSLEDKY HOSPODÁRENIA				
úč.sk.	N Á K L A D Y	SKUTOČNOSŤ	SKUTOČNOSŤ	PLÁN	SKUTOČNOSŤ	PLÁN
		2021	2022	2023	2023	2024
		€	€	€	€	€
501	Spotreba materiálu	89 244	85 464	92 000	60 024	61 500
	v tom: - poľovníctvo	4 671	13 130		11 125	
	- pestovná činnosť	54 805	30 580		19 115	
	čerpanie pest. činnosti z rezervy tvorenej v r. 2021				8 147	
	- pohonné hmoty	13 604	19 851		17 695	
	- réžia		12 140		7 693	
	- ostatné	16 164	9 763		4 396	
502	Spotreba energie	6 173	6 661	8 500	8 703	8 810
	v tom: - voda	66	91		100	
	- električka	1 784	1 644		2 297	
	- vykurovanie	4 323	4 926		6 306	
511	Opravy a udržiavanie	58 007	115 283	100 000	65 512	88 800
	v tom: - opravy a údržba áut	17 217	4 047		24 014	
	- opravy a údržba lesných ciest	39 179	111 187		39 970	
	- ostatné	1 611	49		1 528	
512	Cestovné	7 824	8 700	9 600	9 545	8 040
513	Reprezentačné	949	1 364	1 500	1 804	1 500
518	Ostatné služby	766 234	819 444	890 000	771 914	879 926
	v tom: - ťažba a približovanie dreva	432 460	445 221		418 435	
	- odvoz dreva	97 773	101 795		108 551	
	- pestovná činnosť	99 205	135 513		58 862	
	čerpanie pest. činnosti z rezervy tvorenej v r. 2021				55 434	
	- manipulácia dreva na ES	28 019	30 353		30 655	
	- nájomné Mesto Rbk	59 987	61 326		101 326	
	- nájomné		10 755		10 937	
	- telekomunikačné služby	3 935	3 898		3 837	
	- náklady cesta Malinô Brdo				12 198	
	ostatné	44 855	30 583		27 113	
52	Mzdové náklady	301 966	323 217	350 000	317 682	344 500
	Odmeny členom orgánov spol. a konateľov	26 400	26 400	26 400	25 650	26 400
	Zákonné sociálne poistenie	114 149	123 362	132 500	121 122	129 200
	Tatry sympatia	5 148	5 028	5 100	5 112	5 022
	Zákonné sociálne náklady	25 438	37 652	25 500	34 981	37 450
	v tom: - odchodné	0	13 067		9 557	
	- stravné lístky, tvorba SF	12 701	13 563		16 521	
	- ostatné	12 737	11 022		8 903	
53	Daň z motorových vozidiel	729	573	584	576	613
	Daň z nehnuteľností	26 034	26 034	26 034	26 034	37 191
	Ostatné poplatky	1 590	1 267	1 200	1 919	1 230
54	Dary	1 250	3 786	3 000	4 200	3 800
	Tvorba opravných položiek k pohľadávkam	809	1 337	178	178	0
	Ostatné náklady na hospodársku činnosť	147 069	71 939	75 000	58 534	62 400
	v tom: - tvorba rezervy na pestovnú činnosť	125 000	40 000		25 000	
	- poistenie vozidiel	2 922	3 429		2 195	
	- refakturácia dopravy		25 156		26 540	
	- ostatné	19 147	3 354		4 799	
	Manká a škody	100			150	100
55	Odpisy majetku	32 704	39 704	51 000	50 985	51 052
56	Ostatné finančné náklady	758	570	600	575	580
	v tom: - bankové poplatky	758	570		575	
Náklady celkom		1 612 575	1 697 785	1 798 696	1 565 200	1 748 114

		<h2 style="text-align: center;">VÝSLEDKY HOSPODÁRENIA</h2>				
úč.sk.	V Ý N O S Y	SKUTOČNOSŤ	SKUTOČNOSŤ	PLÁN	SKUTOČNOSŤ	PLÁN
		2021	2022	2023	2023	2024
		€	€	€	€	€
601	Tržby za vlastné výkony	1 455 837	1 539 369	1 660 000	1 362 269	1 528 500
	v tom: - z predaja dreva	1 444 398	1 518 452		1 353 762	
	- ostatné	11 439	20 917		8 507	
602	Tržby z predaja služieb	39 150	50 935	51 000	95 735	108 426
	v tom: - výnosy cesty		19 334		28 650	
	- nájomné		24 239		24 361	
	- ostatné		7 362		42 724	
61	Zmena stavu výrobkov (drevo)	-57 638	15 513	16 000	19 681	19 700
62	Aktivácia dlhodobého majetku		1 330			0
64	Tržby z predaja majetku	5 958	18 525	7 500		0
648	Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti	218 996	100 315	100 500	125 901	128 361
	v tom: - čerpanie environmentálnych príspevkov a náhrad		80 490		95 261	
	- refakturácia dopravy		18 797		20 869	
	- ostatné		1 028		9 771	
66	Výnosy z finančného majetku		1 562	2 000	0	2 000
	v tom: - podiely na zisku ZOLKA		1 562			
	Výnosy celkom	1 662 303	1 727 549	1 837 000	1 603 586	1 786 987

	VÝNOSY SPOLU:	1 662 303	1 727 549	1 837 000	1 603 586	1 786 987
	NÁKLADY SPOLU:	1 612 575	1 697 785	1 798 696	1 565 200	1 748 114
	HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK PRED ZDANENÍM (hrubý zisk)	49 728	29 764	38 304	38 386	38 873
	+ POLOŽKY ZVYŠUJÚCE ZÁKLAD DANE (pripočítateľné položky)	28 857	31 733	31 000	32 526	31 000
	- POLOŽKY ZNIŽUJÚCE ZÁKLAD DANE (odpočítateľné položky)	21 386	27 678	28 000	25 973	25 980
	DAŇ Z PRÍJMU 21 %	12 012	7 102	8 674	9 437	9 218
	HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK PO ZDANENÍ (čistý zisk)	37 716	22 662	29 630	28 949	29 655

Mestské lesy, spol. s r.o. Ružomberok dosiahli v r. 2023 celkové výnosy vo výške 1 603 585 € pri nákladoch 1 565 200 €. Hospodársky výsledok pred zdanením bol vytvorený vo výške 38 386 a po zdanení vo výške 28 949 €. Je porovnateľný s plánovaným. Aj napriek tomu, že došlo k značnému poklesu vo výnosových položkách najmä z dôvodu nižších ťažieb

a poklesu tržieb za drevo, možno konštatovať, že to bol relatívne ekonomicky úspešný rok. Náklady tiež poklesli, najmä z dôvodu menšieho objemu ťažieb ako aj menšieho objemu pestovných prác, stále však pretrvávajú tlak na zvýšenie finančného ohodnotenie prác. V zmysle kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa došlo aj k zvýšeniu finančného ohodnotenia THP. V priebehu roka došlo aj k dohode o zvýšení nájomného pre Mesto Ružomberok o sumu 40 000 €. V sumáre možno povedať, že spoločnosť okrem plnenia svojich povinností v zmysle zákona o lesoch ako aj plnenia podmienok Mandátnej zmluvy odovzdala Mestu v rôznych formách takmer 150 000 €. Aj keď v menšej miere ako v predošlých rokoch, ale predsa len sa vytvorila aj rezerva na pestovnú činnosť, z ktorej môže v nasledujúcom období čerpať pre zabezpečení výkonov v tejto oblasti.

Komentár k jednotlivým položkám, porovnanie

Náklady

Spotreba materiálu

- nižšie oproti plánu aj oproti predchádzajúcemu roku najmä z dôvodu nižšieho objemu výkonov v pestovnej činnosti a vďaka šetreniu. Reálna suma pri spotrebe materiálu v pestovnej činnosti je 27 262 €, časť však bola vykrytá z rezervy na pestovnú činnosť.

Spotreba energie

- mierne zvýšenie z dôvodu nárastu cien.

Opravy a udržiavanie

- oproti roku 2022 znížené najmä z dôvodu menšieho objemu prác pri opravách a rekonštrukciách lesných ciest, nárast pri opravách a údržbách vozidiel – väčšie opravy si vyžadoval čelný nakladač, časť z toho vykompenzovaná cez poisťky.

Cestovné

- z dôvodu nárastu cien PHM mierne zvýšené.

Reprezentačné

- mierne zvýšené oproti plánu aj predchádzajúcemu roku.

Ostatné služby

- položka značne znížená najmä z dôvodu nižšieho objemu prác v pestovnej aj ťažbovej činnosti. Aj keď došlo k nárastu cien realizovaných prác, ich objem nebol na úrovni plánovaného. Nájomné pre Mesto zvýšené o 40 000 €. Reálna suma pri službách v pestovnej činnosti je 114 296 €, časť však bola vykrytá z rezervy na pestovnú činnosť.

Mzdové náklady

- napriek valorizácii ku ktorej nás zaviazala rezortná Kolektívna zmluva nedošlo k výraznému nárastu, časť pohyblivej zložky mzdy nebola vyplatená

Odmeny členom orgánov spoločnosti

- bez zmien, stanovené rozhodnutím valného zhromaždenia.

Zákonné sociálne poistenie

- odvody z hrubých miezd do sociálnej a zdravotnej poisťovne, zvýšenie úmerné zvýšeniu mzdových nákladov.

Zákonné sociálne náklady

- tvorba sociálneho fondu, finančný príspevok na stravu 55% z ceny stravného lístka, ochranné prostriedky, náhrada príjmu pri PN, nákup lesníckych odevov.

Daň z motorových vozidiel

- na úrovni predchádzajúceho roku.

Daň z nehnuteľností

- na úrovni plánu aj roku 2022.

Ostatné poplatky

- poplatky, komunálny odpad, kolky, koncesionársky poplatok, predĺženie poľovných lístkov.

Dary

- oproti plánu aj predchádzajúcemu roku položka zvýšená, dary v prevažnej miere smerované k záujmovým občianskym združeniam a environmentálnym aktivitám.

Tvorba opravných položiek k pohľadávkam

- zníženie, položky tvorené na základe zásady opatrnosti pri rizikových pohľadávkach.

Ostatné náklady na hospodársku činnosť

- zníženie spôsobené najmä zníženou potrebou tvorenia rezervy na pestovnú činnosť, ktorá je podložená projektom pestovnej činnosti, súvisí to aj s poklesom stavu holín.

Odpisy majetku

- na plánovanej úrovni.

Ostatné finančné náklady

- ide najmä o bankové poplatky.

Výnosy***Tržby za vlastné výkony***

- sú tvorené najmä tržbami za predaj drevnej hmoty, sú nižšie aj oproti plánu aj oproti predchádzajúcemu roku (o cca 177 000 €). Je to spôsobené jednak poklesom cien dreva a tým aj priemerného speňaženia, ako aj znížením objemu ťažieb.

Tržby z predaja služieb

- položka navýšená najmä z dôvodu prác realizovaných v zmluvnom vzťahu s SPP a.s., ako aj z dôvodu efektívnejšieho výberu poplatkov za používanie lesných ciest.

Zmena stavu výrobkov (drevo)

- na úrovni plánu aj predchádzajúceho roku. Údaje pri tejto položke súvisia s vnútropodnikovými pohybmi zásob dreva, najmä s prírastkami a úbytkami na jednotlivých skladových lokalitách. Drevo je ocenené na jednotlivých stupňoch výrobných skladov na úrovni vlastných nákladov. Konečný stav vyjadruje medziročné zvýšenie alebo zníženie stavu výrobkov v priebehu účtovného obdobia.

Tržby z predaja majetku

- nulové, žiadny odpredaj nebol realizovaný.

Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti

- oproti predchádzajúcemu roku aj plánu zvýšené. Položka zahŕňa najmä preplatenie prác súvisiacich s projektmi lesnícko – environmentálnych služieb a ochrany porastov v chránených vtáčích územiach, ako aj vyplatenie náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania pri spracovaní kalamity v prírodných rezerváciách a s tým spojenými následkami v susediacich porastoch. V roku 2021 bola táto položka výrazne vyššia, keďže tu došlo k vyplateniu náhrad kumulatívne aj za 3 predchádzajúce roky. Pri refakturácii dopravy ide o preplatenie dopravy z expedičného skladu pre menších odberateľov, ktoré nám fakturuje zmluvný dopravca.

Pohľadávky

	rok 2022	rok 2023
	€	€
Pohľadávky v lehote splatnosti	67 913,00	163 664,00
Pohľadávky po lehote splatnosti	0,00	0,00
Pohľadávky celkom	67 913,00	163 664,00

Záväzky

	rok 2022	rok 2023
	€	€
Záväzky v lehote splatnosti	84 554,44	83 758,00
Záväzky po lehote splatnosti	0,00	0,00
Záväzky celkom	84 554,44	83 758,00

V súvislosti s vyhodnotením záväzkov a pohľadávok je nutné upozorniť na fakt, že spoločnosť nemá za rok 2023 žiadne pohľadávky ani záväzky po lehote splatnosti, čo je v tejto dobe pomerne neobvyklý jav. Je vyvolaný zodpovedným prístupom pri úhrade záväzkov a v prípade pohľadávok opatrným a prezieravým postupom pri výbere odberateľov, z ktorých väčšina sa javí ako finančne stabilná. Toto portfólium odberateľov sa vytváralo celé roky a dnes je aj zárukou pravidelného odberu všetkých sortimentov dreva bez ohľadu na to, či je tejto suroviny na trhu nedostatok alebo prebytok.

II. Stratégia rozvoja spoločnosti na rok 2023 – plán činnosti na rok 2023

Pestovaná činnosť

Veľké množstvo úloh v tejto oblasti vyplýva z cieľov Programu starostlivosti o les (bývalý lesný hospodársky plán), ale najmä zo zákonnej povinnosti a potreby obnovy plôch po spracovaní kalamít.

Prvoradým predpokladom pre začiatok zalesňovania bude úprava plôch uhadzovaním a odstraňovaním haluziny a to najmä na miestach, kde nebolo možné a rentabilné jej spracovanie na štiepku. Spomínaný výkon bude nutné realizovať na ploche cca 25 ha s finančnými nákladmi cca 22 500 €. Samotné jarné aj jesenné zalesňovanie prebehne na ploche 20 ha pri výsadbe cca 77 750 kusov sadeníc bude nutné využiť finančné prostriedky vo výške cca 57 000 €. Ochrana mladých lesných kultúr výžinom bude vykonaná na ploche 174 ha s predpokladanými nákladmi 34 800 €. Chemická ochrana týchto kultúr proti odhryzu zverou na ploche cca 170 ha si vyžiada sumu cca 31 000 €. Po určitom útlme v minulosti a po oživení v roku 2022 bude nutné pokračovať vo zvýšenej realizácii prezevok, plánujeme ich vykonať na ploche 132 ha s nákladmi cca 59 400 €.

Výrub krovín bude vykonaný na ploche 15 ha, porastová hygiena na ploche 10 ha. Jednou z najdôležitejších činností bude podobne ako v minulých rokoch ochrana proti podkôrnemu hmyzu, ktorá bude vykonávaná nielen klasickými lapákmi a feromónovými lapačmi, ale napomôže jej aj pálenie zvyškov po ťažbe a dôsledné vyčistenie pracovísk po vykonaní ťažbového procesu. Podľa potreby budú počas celého roka vykonávané opravy oplôtkov, čistenie a opravy chodníkov, poškodené stromy budú ošetrované prípravkom Pelacol. Celkom si náklady na zabezpečenie pestovnej činnosti a oblastí s ňou spojených vyžadujú v roku 2024 sumu cca 210 000 € (ide o vyslovene priame náklady bez réžie).

Ďalšie náklady budú spojené s údržbou a opravou lesných ciest a zväžnic, ktoré sú v niektorých lokalitách značne poškodené opravami mostíkov, údržbou protipovodňových odrážok a budovaním približovacích liniek, čistením potokov. Už teraz je vyčlenených 40 000 € ako súčasť združenej investície na opravu cesty na Smrekovicu. Celkovo si tieto činnosti vyžadujú finančné náklady vo výške 75 000 €. Na výstavbu a opravu krmných zariadení pre lesnú zver, zabezpečenie sena a ďalšieho krmiva v rámci výkonov pre poľovníctvo bude nutné vyčleniť sumu cca 20 000 €.

Ťažbová činnosť

Najmä vzhľadom na nepredvídateľné okolnosti týkajúce sa pôsobenia prírodných živlov a ťažko predpokladateľnú situáciu s podkôrnym hmyzom je veľmi obtiažny odhad výšky ťažieb a ich štruktúra. Už rok 2023 naznačil znovu po suchom lete nepriaznivý trend vo vývoji náhodných ťažieb (spôsobených najmä podkôrnym hmyzom) stále sú to vysoké čísla, ktoré aj

vzhľadom na prebiehajúce klimatické zmeny a vysoké zastúpenie smreka v našich porastoch budú stále pretrvávajúť. Vďaka všetkým prijatým opatreniam je predpoklad, že podiel náhodnej ťažby snád' nebude extrémny. Rozhodujúci podiel na tom bude mať určite ďalší vývoj v lykožrútom napadnutých porastoch.

Ak nebudeme brať do úvahy náhodné ťažby, celkový objem ťažby v r. 2024 plánujeme cca na úrovni 27 000 m³. Z tohto objemu bude ťažba obnovná vo výške 19 500 m³. Úmyselné výchovné ťažby (tzv. prebierky) plánujeme pri mladších porastoch do 50 rokov realizovať vo výške cca 3 000 m³ na ploche 150 ha. Prebierky nad 50 rokov budú v objeme 4 500 m³ vykonané na ploche 160 ha. Pokiaľ by došlo k vzniku rozsiahlejších náhodných ťažieb, bude tento plán samozrejme prehodnotený a aktualizovaný, tieto ťažby sú prioritné, odsunuté budú najmä obnovné ťažby.

Oproti minulému roku je to nárast celkového objemu plánovaných úmyselných ťažieb, treba však uviesť, že mnohé z nich boli v niektorých rokoch odsúvané, prioritou bola v zmysle Zákona o lesoch realizácia náhodných ťažieb. Všetky plánované úmyselné ťažbové zásahy sú súčasťou Programu starostlivosti o les. Nárast v pláne je badateľný u prebierok, tie chceme realizovať vo väčšom objeme, ako bolo v posledných rokoch zvykom, keď o také drevo z prebierok nebol záujem na trhu.

IV. Certifikácia PEFC

PEFC je celosvetová nezisková, nezávislá mimovládna organizácia, ktorá podporuje trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov prostredníctvom nezávislej certifikácie. PEFC ako najväčší certifikačný systém na svete v oblasti lesného hospodárstva poskytuje vlastníkom lesov a spracovateľom dreva mechanizmus, pomocou ktorého môžu spotrebiteľom zaručiť, že používané drevo a výrobky z neho pochádzajú z lesov obhospodarovných trvalo udržateľným spôsobom. PEFC certifikácia predstavuje transparentný systém posúdenia obhospodarovania lesov.

Certifikované lesy sú pravidelne kontrolované nezávislými audítormi, ktorí sa zameriavajú na kontrolu dodržiavania najmä nasledovných princípov:

- drevo sa ťaží do výšky prírastku a lesné porasty po ťažbe sú nepretržite obnovované,
- citlivé hospodárenie podporujúce rozvoj prírodných procesov a biodiverzity
- udržiavanie priaznivého stavu a zachovanie vzácnych lesných ekosystémov a domovských lokalít chránených druhov rastlín a živočíchov
- podpora mimoprodukčných funkcií lesa
- rešpektovanie vlastníckych práv a práv občanov na využívanie lesa
- podpora zamestnanosti na lokálnej úrovni, atď.

Všetky tieto princípy sú rozpracované do jednotlivých položiek a ukazovateľov. Ich dodržiavanie bolo predmetom auditu vykonaného certifikačnou komisiou TÜV SÜD Slovakia v mesiaci august 2011. Audit pozostával z rozsiahleho vonkajšieho terénneho zisťovania, ako aj z kancelárskej kontroly súčasného stavu. Keďže voči obhospodarovaniu lesov Mesta Ružomberok neboli vznesené žiadne závažnejšie pripomienky, bola konštatovaná spokojnosť s činnosťou spoločnosti a súlad so stanovenými certifikačnými kritériami, bol spoločnosti Mestské lesy, spol. s r.o. dňa 14.11.2011 udelený tento certifikát a osvedčenie o účasti na celom certifikačnom procese. Dodržiavanie jeho zásad je priebežne kontrolované certifikačným orgánom, jeho platnosť je v súlade s tým aktualizovaná.

Z tohto hľadiska bol pre nás významný rok 2022. Po absolvovaní celého systému kontroly a administratívneho ako aj vonkajšieho preverovania v teréne nám bolo znovu dňa 22. X. 2022 udelené osvedčenie o certifikácii platné na najbližších 5 rokov.